

É R T E S Í T Ő

„KOLOZSVÁRI ORVOS-TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT”

hatodik orvosi szakülése 1876. nov. 10-én.

A választmány megbízásából összeállítja: HÓGYES ENDRE, titkár.

zülést elnök távollétében Berk s Lajos vál. tag nyitja meg.

1. Géber tanár beteget mutat be, kinek makkján az önszerűen fejlődött folliculitis lefolyásának különféle stadiumát lehet észlelni.

Előadó a bécsi k. k. Gesellschaft der Ärzte 1871. juniusi üléséről szóló „Anzeiger”-re vonatkozólag fölemlíti, hogy már akkor volt alkalma Zeisl tanár kór-dáján gyógykezelt betegen ilyszzerű bántalmat bemutatni.

A jelen eset annyiban különbözik a felhozott előbbtől, hogy akkor ugyancsak a glans penisen különféle terjedelmű és fejlődésű, a bujasenyves fekélyekhez hasonló anyag-széteséseket lehetett huzamosb időn át észlelni; míg ezen eset a tüszőkben meggyült fagygyuvadákon kívül inkább a folliculitis regressiv állapotát, mint pl. hegképződést, milium-féle tömlők jelenlétét tünteti elő.

Azon kérdésre, vajjon hogy támadnak e szokatlan helyen comedok- és miliumoknak megfelelő képződmények egyrészt; önszerű szétesések és hegképződések csak a glans nyákhártyáján másrészt, — az előadó görcsövi készítményeiből nyert leletei alapján határozottan felelhet, hogy az egész itt csak vázlatában közölt folyamat a tüszők és fagygyumirigyek lobosodása által jön létre.

Hogy pedig az említett függelékes szervek a glans penis mindannyi részén ugyancsak létezhet-

nek, azt több boncztanár (Henle, Brücke ellenében) görcsövileg jelenleg is kimutatja.

Minthogy e kóros tüneteknek egyes esetekben nagyobb gyakorlati fontossága is van, Géber e tárgyat bővebben közzétenni igéri.

2. Török Aurel: Adatok a sejtmag typicus alakjához. Török tanár előadásában mindenekelőtt kiemeli, hogy az 1831-ben Brown Robert által a kosborfélék (Orchideae) felhámában felfedezett sejtmag, az állati szövettan terén a Schwann-féle sejtelmélet következtében azonnal igen fontos jelentőséget nyert. A sejtmag nemcsak mint a sejtek egyik lényeges alakrésze szerepelt, hanem magával a sejt keletkezésének kérdésével is a legszorosabb összeköttetésbe hozott. Előadó tüzetesen értekezik a különböző nézetekről, melyeket a buvárok Schwann idejétől 1839-től egészen Schultze föllépéséig 1861-ben a sejtmagról vallottak és áttér azon vita jellemzésére, mely a sejtmag kérdésére nézve Schultze M. tantétele által előidézett. 1874-ben Auerbach nevezetes buvárlati adatokkal lépett fel, a melyek a sejtmag kérdését egészen új irányban tárgyalják. 1874. óta a sejtmag buvárlatának egy egész irodalma kelletkezett, melynek főbb mozzanatait előadó kiemeli, midőn egyszersmind azon ellentétes nézeteket sorsolja fel, melyek a sejtmagnak egy s ugyanazon kérdésére vonatkoznak. Ezek után előadó saját észleleteit tárgyalja tüzetesen és eredménykép a következő pontokban foglalja össze saját nézeteit:

a.) A Siredon pisciformis ébrény sejtjeiben új magvak gyakran nagyobb számmal önállóan —

szülő magvak közbenjárása nélkül — képződnek a sejt-prosoplasmában, miért is a Schultze féle tétel: „az új sejtmagvak mindig szülő sejtmagvaktól erednek“ általános érvényűnek nem ismerhető el.

b.) A magvak, fejlődésük különböző szakáiban gyakran igen eltérő alakú jellegeket mutathatnak fel, miért is ha typicus alakjellegéről van szó, a sejtmagvak fejlődésüket illetően életiségének fokát is tekintetbe kell venni. Előadó csatlakozik Auerbach azon nézetéhez, hogy typicus alakul az illető sejtagnak azon alakját kell választani, a melyet a sejtagnak életiségének tetőfokán mutat, csatlakozik másfelől Fleming nézetéhez Hertwiggel szemben, miszerint a különböző állatok sejtagnak typicus alakjait egy általános schemába szorítani nem lehet.

c.) A Siredon pisciformis ébrénysejtjeinek fejlődés történetéből meg lehet győződni, hogy egy felől egyes sejtagnak hamarabb pusztulnak el, mint azon sejtek, melyekben fekszenek és hogy másfelől a sejtagnak túlélhetik a sejteket, midőn az eredeti sejtek testállománya egészen felhasználta a közti állomány alakítására és a régi sejtek helyén csak a magvak maradnak vissza élő alak-elemekül, a mint ezt p. a sejtbevándorlás által létrejött ébrényi irha szövetében lehet látni, a hol a sejtagnak, mint a későbbi „közzöveti testecsek, közzöveti sejtek“ maradnak vissza. Az irha közzöveti testecsei élettani jelentőségükönél fogva sejteknél, fejlődéstani jellegükönél fogva önállóvá vált magvakul tekintendők.

d.) A Siredon pisciformis ébrényi bőrének sejtjeiben a mag typicus alakját azon meglepően szabályos fonalrecze szerkezetében kell keresni, mely

szerkezet kifejlődésével a sejtagnak vegetatív életiségének tetőfokát éri el. Előadó szerint a sejtagnak ezen typicus alakja a többi sejtek magvaiban is megtalálható, jóllehet a fonalrecze szabályossága és éles kifejezettsége sok esetben hiányzik. (Előadó értekezésében előzetesen kívánta megismertetni hosszabb tanulmányát, melyet önálló füzetben fog közölni.)

Török tanár a sejtagnak tartott előadása után a kolozsvári egyetemi gépésznak mikrotomjait mutatta be azoknak egyszerűségét, könnyű alkalmazását és olcsó árát emelvén ki, miért is a mikroszcopiai búvárlatokkal foglalkozóknak pártfogásába ajánlja.

Hőgyes Endre maga részéről szintén ajánlhatja Süss gépész mikrotomjait. A tudományos eszközök londoni kölcsöntárlatán különböző angol és német műszerkészítők részéről sok ilyen mikrotom volt kiállítva a legegyszerűbb szerkezetűtől elkezdve a legbonyolodottabbakig, melynél különböző mellék czélokra, mint pl. a metszendő szövetrészeknek a metsző kés alá különböző szögletben beállítására, a metszendő szövetek megfagyasztása stb. — voltak a készítőik tekintettel. Süss gépész mikrotomjai szintén kiváltak állítva, s az egyszerűbbek és olcsóbbak közé tartoztak, melyek könnyen kezelhetők, és jutányos voltak miatt a szövettani vizsgálatoknál kétségen kívül alkalmas segedeszközzül fognak szolgálni.

Ezután Török tanár előadását illetően, rövid eszme-csere fejlődött, melyben Dezső Béla és Török tanár vettek részt.

Közi: Gyergyay Arpád,
szakjegyző.

A szakülések és természettudományi estélyek programja az 1876-ik évre.

	Jan.	Febr.	Mart.	April.	Octob.	Nov.	Dec.
Természettudományi estélyek:	—	11	3	7	7	4	2
Orvosi szakülés	—	18	10	21	13	10	8
Természettudományi szakülés .	21	25	17	28	20	17	15